

***“ОЧИР ТӨВ” ХХК-ИЙН 2022 ОНЫ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ
БИЕЛЭЛТ***

ТӨСЛҮҮДИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

БАЙГУУЛЛАГЫН НЭР: “ОЧИР ТӨВ” ХХК

ТӨСЛҮҮДИЙН НЭР:

- “ТАСГИЙН ОВОО” УУРХАЙН /БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР/
/ТУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙН ДУГААР :MV-012161/
- БЕТОН ЗУУРМАГИЙН ҮЙЛДВЭР /УУРЫН ЗУУХТАЙ/

ТӨСЛҮҮДИЙН БАЙРШИЛ:

“ТАСГИЙН ОВОО” УУРХАЙН /БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР/ БОЛОН БЕТОН ЗУУРМАГИЙН ҮЙЛДВЭР /УУРЫН ЗУУХТАЙ/
ТӨСЛҮҮД НЬ ОРХОН АЙМАГ, БАЯН - ӨНДӨР СУМ /ЭРДЭНЭТ ХОТ/ ГОВИЛ БАГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАДАГ.

ҮЙЛДВЭРЛЭХ БҮТЭЭГДЭХҮҮН:

- БАРИЛГЫН ЧУЛУУ ОЛБОРЛОЖ, ДАЙРГА ҮЙЛДВЭРЛЭХ /0-5мм, 5-10мм,10-20мм/
- М100 – М500 ХҮРТЭЛ МАРКЫН БЕТОН ЗУУРМАГ ҮЙЛДВЭРЛЭХ

ТӨСЛҮҮДИЙН ХҮЧИН ЧАДАЛ:

- УУРХАЙ НЬ ЖИЛД 100,0 МЯН.М³ БАРИЛГЫН ЧУЛУУ ОЛБОРЛОЖ БУТЛАН АНГИЛАХ ХҮЧИН ЧАДАЛТАЙ
- БЕТОН ЗУУРМАГИЙН ҮЙЛДВЭР /УУРЫН ЗУУХТАЙ/ ЦАГТ 90 М³ БЕТОН ЗУУРМАГ ҮЙЛДВЭРЛЭХ ХҮЧИН ЧАДАЛТАЙ.

“ОЧИР ТӨВ” ХХК

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
биелэлтийн тайлан-2022 он

БЕТОН ЗУУРМАГИЙН ҮЙЛДВЭР

“ОЧИР ТӨВ” ХХК

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
биелэлтийн тайлан-2022 он

“ТАСГИЙН ОВОО” УУРХАЙН /БУТЛАН АНГИЛАХ ҮЙЛДВЭР/
/ЛУСГАЙ ЗӨВШӨӨРЛИЙН ТАЛБАЙН ДУГААР :MV-012161/

1. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

1.1 Агаарын чанарын сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний биелэлт

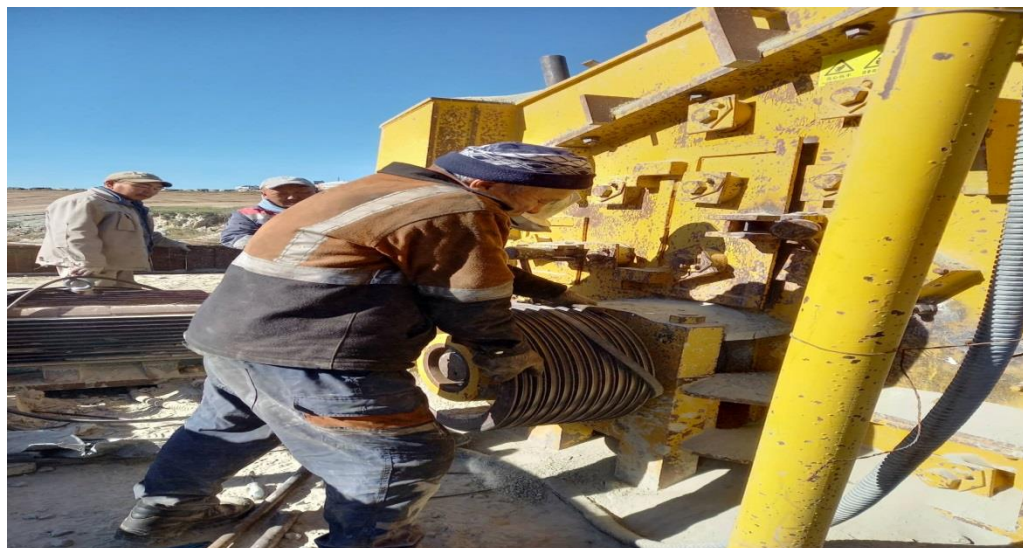
Хүснэгт-1

д/д	Хийгдэх ажил	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Үйлдвэрлэлийн бааз, дайрганы уурхайд ажиллаж буй том оврын машин механизмуудын оношлогоонд хамруулж, хөдөлгүүрээс гарах утаанд хяналт тавих	Материал үйлдвэрлэлийн бааз, Дайрганы уурхайн зам талбай	м2	Тоос, тоосонцорыг хэмжих PM10, PM2.5 багаж	“Очир төв” ХХК-нь жил бүр Орхон аймгийн автотээврийн үндэсний төвтэй хамтран үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанд оролцож буй машин механизмуудыг үзлэг оношлогоон хамруулсан. Мөн агаар орчныг бохирдуулхаас хамгаалж тос, тосолгоог цаг тухайд нь сольж ажилладаг. Машин механизмуудыг шинэчлэлт хийснээр насжилт залуужиж хөдөлгүүрээс гарах хорт хийн хэмжээ багассан.
2.	Үйлдвэрлэлийн талбай, зам талбайг усаар шүршиж авто машины хөдөлгөөнөөс үүсэх тоосжилтыг бууруулах	Материал үйлдвэрлэлийн бааз, Дайрганы уурхайн зам талбай	м2	Тоос, тоосонцорыг хэмжих PM10, PM2.5 багаж	ОАЦУОШАлба-ны лаборатороор жил бүр агаар дахь тоос, тоосонцорыг хэмжилтийг хийлгэж, агаарын бохирдуулагч тоосны хэмжээг хэвийн түвшинд байлгах арга хэмжээ авсан. Үйлдвэрүүд нь 4-10 сарын хугацаанд хэвийн горимоор ажилладаг тул хамгийн их хуурайшилттай тоосжилт ихтэй саруудад үйлдвэрийн орчны зам талбайг усаар шүршиж тоосжилтийг бууруулдаг. Тоосжилтыг усаар шүршиж бууруулснаар орчны хөрсний бохирдлоос сэргийлсэн.
	Уурын зуухнаас ялгарах утаанд хяналт тавих	Материал үйлдвэрлэлийн бааз, Уурын зуух		Тоос, тоосонцорыг хэмжих PM10, PM2.5 багаж	ОАЦУОШАлба-ны лаборатороор жил бүр агаар дахь тоос, тоосонцорыг хэмжилтийг хийлгэж, агаарын бохирдуулагч тоосны хэмжээг хэвийн түвшинд байлгах арга хэмжээ авсан. 2020 онд CDZL067-85/60-AL1 маркийн уурын зуухыг ашиглалтанд оруулснаар агаарыг бохирдуулагч хорт хийн хэмжээг багасгасан, байгаль орчинд ээлтэй. Мөн шаталт сайтай, утаа бага ялгаруулах түлшийг авч хэрэглэх тал дээр хяналттай ажиллаж байна.

2022 оны авто тээврийн үзлэг оношлогоо

Засварын талбай

1.2 Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөцөд учруулж болох болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт-2

д/д	Хийгдэх ажил	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Үйлдвэрлэлийн баазын гүний худгийн усыг шинжилгээнд хамруулах	Үйлдвэрлэлийн бааз	мг/л	Орхон аймгийн МХГ-ын лабораторийн үр дүн	“Очир төв” ХХК-ийн БОМТөлөвлөгөөнд тусгасан хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу жилд 2 удаагийн давтамжтайгаар үйлдвэрлэлийн баазын нутаг дэвсгэр дэх гүний худгийн усны дээжийг шинжлүүлсэн. Гүний усны дээжид 15 үзүүлэлтээр шинжилгээ гүйцэтгэсэн. Шинжилгээний дүнг газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын MNS 6148:2010 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээтэй харьцуулахад стандарт шаардлагыг хангаж байсан. /Шинжилгээний дүнг хавсаргав./
2.	Дайрганы уурхайн үйлдвэрлэлийн бүсийн үерийн уснаас хамгаалах суваг шуудууг тогтмол цэвэрлэх	Дайрганы уурхай	Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ, м3	Хог хаягдлын хэмжээг тайланд тусгах	Дайрганы уурхайн 936i үерийн уснаас хамгаалах суваг, шуудууг тус хэсгийн ажилчид цэвэрлэж 15 м3 хог хаягдлыг ачиж хогийн цэгт тээвэрлэн хаясан.

1.3 Хөрсөн бүрхэвчид учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт-3

д/д	Хийгдэх ажил	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Хөрсөн бүрхэвч замын нөлөөгөөр доройтох тул олон салаа зам үүсэхээс сэргийлж дайрганы уурхайгаас засмал зам хүртэл, вокзалын уулвараас үйлдвэрийн бааз хүртэлх авто замыг хусаж, тэгшилж сайжруулах	3-н замын уулзвараас дайрганы уурхай хүртэл, вокзалын уулвараас үйлдвэрийн бааз хүртэлх авто зам	2,2км	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Авто машины хөдөлгөөний нөлөөгөөр олон салаа зам гарч хөрсний бохирдол үүсэхээс сэргийлж 3-н замын уулзвараас дайрганы уурхай хүртэл, вокзалын уулвараас үйлдвэрийн бааз хүртэлх авто замыг автогрейдерээр хусаж, дүүргэлт хийж тэгшилж сайжруулсан. /Зургийг хавсаргав./
2.	Дайрганы уурхайн орчинд хөрсний шинжилгээ хийлгэх	Дайрганы уурхай,	мг/кг	Хөрсний шинжилгээний үр дүн	Дайрганы уурхайн ажилчдын байр, хогийн цэг, бутлуурын дэргэд, ажлын талбайн хөрсний 4 дээжид 7 үзүүлэлтээр УЦУОША-р шилжилгээ гүйцэтгүүлсэн. MNS 3310:1991, MNS 3307:1991 стандартын зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрээгүй /Шинжилгээний үр дүнг хавсаргав./
3.	Үйлдвэрийн баазын бетон зуурмагийн үйлдвэр, шатахуун түгээс станц, уурын зуухны орчноос хөрсний шинжилгээ хийлгэх	Бетон зуурмагийн үйлдвэр, Уурын зуух, Шатахуун түгээх станц	мг/кг	Хөрсний шинжилгээний үр дүн	Бетон зуурмагийн үйлдвэр, Уурын зуух, Шатахуун түгээх станцын хөрсний 3 дээжид 7 үзүүлэлтээр УЦУОША-р шилжилгээ гүйцэтгүүлсэн. MNS 3310:1991, MNS 3307:1991 стандартын зөвшөөрөгдөх хэмжээнээс хэтрээгүй /Шинжилгээний үр дүнг хавсаргав./
4.	Үйлдвэрлэлийн болон ахуйн хэрэглээнээс гарах хог хаягдлыг ангилан ялгаж , тээвэрлэн төвлөрсөн цэгт хаях	Дайрганы уурхай, Үйлдвэрлэлийн бааз, офис	Цэвэрлэсэн талбай-м2, хог хаягдлын хэмжээ, м3	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Хот тохижуулах газартай гэрээ байгуулж Үйлдвэрийн бааз, дайрганы уурхай , конторын барилгаас гарах хог хаягдлыг ангилан өөрсдийн тээврээр төвлөрсөн хогийн цэгт хүргэсэн. Хог хаягдлын хэмжээ 120 м3

“Очир төв” ХХК-ийн Бетон зуурмагийн үйлдвэрээс төмөр замын вокзалын уулзвар хүртэл авто замыг
сайжруулан засах ажлыг гүйцэтгэв.

1.4 Ургамлан нөмрөгт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт-4

д/д	Хийгдэх ажил	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Үйлдвэрлэлийн бааз, офисын хашаанд дотор олон наст ургамлын үр тарьж ургамалжуулж тохижуулах	Үйлдвэрийн бааз, офисын хашаа	га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	“Очир төв” ХХК-ийн хэсэг нэгжүүд хариуцсан талбайн орчны тохижилт, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх ,олон наст ургамлын үр тарьж ургамалжуулах ажлыг жил бүр зохион байгуулдаг.
2.	Дайрганы уурхайн үйлдвэрлэлийн бүсэд олон салаа зам гарахаас сэргийлэх	Дайрганы уурхай	га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Дайрганы уурхайд ажиллаж байгаа машин техникүүдийн нөлөөгөөр олон салаа зам гарч ургамалан нөмрөгт сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийлж, тоосжилтын усалгаагаар дарж, эвдрэлд орсон зам талбайг тухай бүр хусаж тэгшилж ажилладаг.
3.	Баян-Өндөр уулын урд энгэрт тарьсан модны ургалт,усалгаа хийх	Ногоон төгөл байгуулах ажлын хүрээнд	150 ш	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Баян-Өндөр уулын урд энгэрт нийт 15 ш мод тарьсан ба 2022 оны 6-10 сар хүртэл хуурайшилт ихтэй саруудд усалгааг цаг тухайд нь хийсэн.

Баян-Өндөр уулын энгэрт тарьсан модны усалгаа арчилгаа хийх үеийн зураг

“ОЧИР ТӨВ” ХХК

Үйлдвэрлэлийн баазын орчин

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
биелэлтийн тайлан-2022 он

“Очир төв” ХХК-ийн Офисын хашаа

“Очир төв” ХХК-ийн Офисын хашаа

1.5 Амьтны аймагт учруулж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ

Хүснэгт-5

д/д	Хийгдэх ажил	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Дайрганы уурхайн үйлдвэрлэлийн бүсэд мал амьтан унаж, гэмтэхээс сэргийлэх	Дайрганы уурхай	25 га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Дайрганы уурхайн үйлдвэрлэлийн бүсэд мал амьтан орж, олборлолтын талбайд унаж гэмтэхээс сэргийлж суваг шуудуу татаж, хамгаалалтын хаалга хийсэн.
2.	Амьтны аймагт	Дайрганы уурхай		-	“Эрдэнэт үйлдвэр” ТӨҮГ-ын болон хотын орчны бүсэд хамрагдаж, нөлөөлөлд нь өртөгдөж ирсэн учраас амьтны аймгийн төрөл зүйлийн хувьд маш бага, ойр орчимдоо ой мод байхгүй задгай тул шавьж болон мэрэгчид ч мөн адил цөөн тоотой байдаг.

2. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТ

Хүснэгт-6

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Дайрганы уурхайд техникийн нөхөн сэргээлт хийх	Дайрганы уурхай	га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	2022 онд MV-012161 тоот тусгай зөвшөөрлийн нийт 25 га талбайд хайгуулын ажил хийгдэж нөөц нэмэгдүүлсэн тул тухайн онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг төлөвлөөгүй бөгөөд цаашид уулын ажлын тайланд тодорхой хэмжээгээр төлөвлөж тусгаад гүйцэтгэнэ. Одоогоор тус орд газарт 8,98 га талбайд техникийн нөхөн сэргээлт, 2,33 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн.
2.	Дайрганы уурхайд биологийн нөхөн сэргээлт хийх	Дайрганы уурхай	га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	2022 онд MV-012161 тоот тусгай зөвшөөрлийн нийт 25 га талбайд хайгуулын ажил хийгдэж нөөц нэмэгдүүлсэн тул тухайн онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн ажлыг төлөвлөөгүй бөгөөд цаашид уулын ажлын тайланд тодорхой хэмжээгээр төлөвлөж тусгаад гүйцэтгэнэ. Одоогоор тус орд газарт 2,33 га талбайд биологийн нөхөн сэргээлт хийгдсэн.

3.БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Хүснэгт-7

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Тэрбум мод тарих үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Орхон аймгийн нутаг дэвсгэрт мод тарих (Хангал голын эрэг)	Орхон аймаг Баян-Өндөр сум, Говил багийн нутаг Хангал голын эрэгт	0,3 га	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	2022 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгасны дагуу дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Орхон аймгийн БОАЖГ-аас тухайлсан Баян-өндөр сумын Говил багийн нутаг дэвсгэрт орших Хангал голын эрэгт 500 ширхэг мод тарих ажлыг гүйцэтгэв. Уг ажлыг 2022 оны 05-р сарын 09-нөөс эхлэн 10-р сарын 14-н хүртэл 5 хоногийн хугацаанд тарих нүхний хэмжээ, хар шороо, өтөг бууцыг стандартын дагуу бэлтгэж 500 ширхэг улиас модыг тарьж услаад БОАЖГ-ын мэргэжилтэнд хүлээлгэн өгсөн. 2022 оны 6-10 сар хүртэл усалгаа ургалтыг цаг тухайд нь хийж байсан бөгөөд нийт 500 ширхэг модноос 380 мод хэвийн ургаж, 120 ширхэг мод ургаагүй тул 2022 оны 10-р сарын 13-нд шинээр суулгац тарьж усалгааг хийж гүйцэтгэсэн.
2.	Хангал голын эрэгт тарьсан мод хамгаалах төмөр бетон шонтой өргөст торон хашаа барих	Орхон аймаг Баян-Өндөр сум, Говил багийн нутаг Хангал голын эрэгт	440м	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Төмөр бетон шон газарт бетон зуурмагаар бэхлэж, 200x15 м хэмжээтэй нийт 440м 4 үе өргөст төмөр татаж хамгаалалтын хашаа угсарсан.

“ОЧИР ТӨВ” ХХК

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
биелэлтийн тайлан-2022 он

Мод тарих үеийн ажлын зураг

4. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Хүснэгт-8

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Дайрганы уурхайн орчимд малтай айл өрх буухыг таслан зогсоох БОАЖГ-ын мэргэжилтэнд мэдээлэх , хамтран ажиллах	Дайрганы уурхайн хүрээнд	-	-	Уурхайн нөлөөллийн бүсэд айл өрхийн өвөлжөө, зуслан, гар худаг байхгүй бөгөөд уурхай дээр байнгын харуул ажилладаг.

5.ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Хүснэгт-9

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Эртний олдвор илэрсэн тохиолдолд авран хамгаалах	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн баазын хүрээнд	Тодорхойлох боломжгүй	-	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн баазын эзэмшлийн талбайгаас 2022 онд түүх, соёлын дурсгалт зүйлс илрээгүй болно.

6.ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТ

Хүснэгт-10

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгсэл, хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эмнэлгийн анхан шатны тусламж үйлчилгээний тоноглолуудыг ажлын байранд байнга бэлэн байлгах, хангалт хийж байх	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн бааз, офис, барилга угсралтын ажлын нэгж хэсгүүд	-	Галын хор, Эмийн сан, Гал унраах багаж, мэдээллийн булан, анхааруулга тэмдэг тэмдэглэгээ	Гал түймэртэй тэмцэх багаж, тоног төхөөрөмж (галын хор, сүх, бээлий, элс гэх мэт). Гал унтраагуурын бүрэн бүтэн байдлыг тогтмол шалгаж, бүх нэгж хэсгүүдэд галын хорыг шинэчлэн цэнэглэж байрлуулсан. Ил гал гаргахаас урьдчилан сэргийлэх санамж анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээг бүх нэгж хэсгүүдийн ажлын байранд байрлуулсан. Эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх эмийн сан бүх нэгж хэсгүүдийн ажлын байранд байнгын бэлэн байдаг. Галын хор 75 ширхэг, эмийн сан 15 ширхэг / Зургийг хавсаргав./
2.	Үерийн ус орж ирэхээс сэргийлж суваг, шуудууг цэвэрлэх	Дайрганы уурхай	м	936м	Үерийн ус сувгаас халихаас сэргийлж тогтмол үзлэг хийж 14 хоногт 1 удаа цэвэрлэж байсан.
3.	Дайрганы уурхайн олборлолтонд өртсөн хананд үзлэг хийх	Дайрганы уурхай	-	Хананд үзлэг хийх	Ажлын явцад Уурхайн хананд 7 хоногт 1 удаа үзлэг хийсэн. Хагарал үүссэн, нурах эрсдэлтэй хана байгаагүй. Аюултай бүсийн хязгаар тогтоон орохыг хориглосон тэмдэг тэмдэглэгээг тавьсан.
4.	Дайрганы уурхайн талбай дээр дизель түлш асгарахаас сэргийлэх	Дайрганы уурхай			Уурхайн талбай дээр машин техникийг зөөврөөр цэнэглэх үед түлш асгарахаас сэргийлж элс шороо бүхий тусгайлсан талбайд цэнэглэлт хийх, мөн засвар үйлчилгээг хийдэг.
5.	Үйлдвэрлэлийн баазын ШТС-ын ачаа буух, түгээх талбайд хатуу хучилт хийх	Үйлдвэрийн бааз ШТС			Үйлдвэрлэлийн баазын ШТС-ын ачаа буулгах, шатахуун түгээх талбайг түлш асгарч гарч болзошгүй галын аюул ослоос мөн хөрсний бохирдлоос сэргийлж бетон талбай цутгасан. /Зургийг хавсаргав./

Бетон зуурмагийн үйлдвэр галын булан

Машин механизмын гараж

Уурын зуухны галын булан

Офисын барилгын галын булан

Эмийн сан, анхан шатны тусламжийн хэрэгсэл

Үйлдвэрлэлийн баазын мэдээллийн булан

7.ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТ

Хүснэгт-11

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Ахуйн хэрэглээнээс гарах хог хаягдлыг зориулалтын саванд ангилан ялгаж, ачуулах	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн бааз, офис	80м3	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Энгийн хог хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлагын дагуу бүх нэгж хэсгүүд дээр энгийн ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгаж хаядаг хогийн савтай Хот тохижуулах газартай гэрээ байгуулсан бөгөөд өөрсдийн тээврээр хогийн цэгт хүргэж хаясан.
2.	Аюултай хог хаягдлыг зориулалтын ангилан ялгасан хогийн саванд хийх	ШТС, дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн бааз	кг	40	ШТС, дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн баазын машин механизм, тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээнд ашигласан тос тосолгооны арчих материалыг аюултай хог хаягдлыг саванд ангилж хогийн цэгт хүргэж дарж устгуулсан.

ШТС-ын хогийн сав

ШТС-ын гаднах хатуу хучилт

8.ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

Хүснэгт-12

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Орчны агаарын чанарын шинжилгээ хийлгэх	Дайрганы уурхай, Бетон зуурмагийн үйлдвэр, Уурын зуух, ШТС	мг/м3	Агаарын шинжилгээний үр дүн	Дайрганы уурхайгаас 4 дээж, материал үйлдвэрлэлийн баазын хэсгээс 3 дээж, нийт 7 дээжид хэмжилтийг гүйцэтгэсэн. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг баримтлан ажилладаг. /Шинжилгээний дүнг хавсаргав./
2.	Хөрсний химийн шинжилгээ хийлгэх	Дайрганы уурхай, Бетон зуурмагийн үйлдвэр, Уурын зуух, ШТС	мг/кг	Хөрсний шинжилгээний үр дүн	Дайрганы уурхай хэсгээс 4 дээж, материал үйлдвэрийн бааз хэсгээс 4 дээж нийт 7 дээжид хяналт шинжилгээг хийлгүүлсэн. Монгол улсын “Хөрсний чанар. Хөрс бохирдуулагч бодис элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ” MNS 5850:2008 стандарттай харьцуулж баримтлан ажилладаг. /Шинжилгээний дүнг хавсаргав./
3.	Агаар дахь тоосны агууламжийн шинжилгээ хийлгэх	Дайрганы уурхай, Үйлдвэрлэлийн бааз	мг/м3	Тоос, тоосонцорыг хэмжих PM10, PM2.5 багаж	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн баазын хэсгээс нийт 6 дээж авч хяналт шинжилгээг хийлгэсэн. Үйлдвэрийн бүсийн гадаад орчны агаарын чанарын үзүүлэлтийг Агаарын чанар. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585:2016 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээг баримтлан ажилласан. /Шинжилгээний дүнг хавсаргав./
4.	Үйлдвэрлэлийн баазын гүний худгийн усыг шинжилгээнд хамруулах	Үйлдвэрлэлийн бааз	мг/л	Орхон аймгийн МХГ-ын лабораторийн үр дүн	“Очир төв” ХХК-ийн БОМТөлөвлөгөөнд тусгасан хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн дагуу жилд 2 удаагийн давтамжтайгаар үйлдвэрлэлийн баазын нутаг дэвсгэр дэх гүний худгийн усны дээжийг шинжлүүлсэн. Гүний усны дээжид 15 үзүүлэлтээр шинжилгээ гүйцэтгэсэн. Шинжилгээний дүнг газрын доорх усыг бохирдуулагч бодисын MNS 6148:2010 стандартын зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээтэй харьцуулахад стандарт шаардлагыг хангаж байсан. /Шинжилгээний дүнг хавсаргав./

9. УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ

Хүснэгт-13

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлэх	Дайрганы уурхай	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн дагуу тусгай зөвшөөрөлтэй аж ахуйн нэгжээр байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээг гүйцэтгүүлж, 2022 онд БОАЖЯ-нд хүргүүлэн ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт гаргуулсан.
2.	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээнд нэмэлт тодотгол хийлгэх	Дайрганы уурхай	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хууль, Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний журам-д заасны дагуу байгаль орчны нарийвчилсан үнэлгээг 5 жил тутамд хийгддэг. Дайрганы уурхайн байгаль орчны нөлөөлөх байдлын үнэлгээг мэргэжлийн эрх бүхий “Нуман-Алтай” ХХК-иар тодотгол хийлгэж гүйцэтгэсэн.
3.	Ногоон төгөл төслийг хүрээнд тарьсан мод услах, арчлах багаж хэрэгсэл худалдан авах	Баян-өндөр уулын энгэр, Хангал голын эрэг	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Хангал голын эрэгт тарьсан моднуудын усалгаа арчилгааг хийхэд зориулж ус шахах насос худалдан авсан. Мөн гар багаж хэрэгслүүд худалдан авсан.
4.	Нийт ажилчдад байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомжийг танилцуулах сургалт, хурал зохион байгуулах	Дайрганы уурхай, үйлдвэрлэлийн бааз, офис, барилга угсралтын ажлын нэгж хэсгүүд	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Орон нутгийн төрийн байгууллагуудтай хамтран ажиллаж байгаль орчныг хамгаалах талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээнд нийт хэсэг нэгжүүдийг хамруулсан. Байгаль орчныг хамгаалах хууль тогтоомж танилцуулсан.
5.	Байгаль орчныг хамгаалах чиглэлээр орон нутгаас барьж байгаа бодлого арга хэмжээнүүдийг дэмжиж ажиллах	Аймаг орон нутгийн төрийн захиргааны байгууллагууд “Очир төв” ХХК хамтран ажиллах	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Орхон аймгийн БОАЖГ-ын саналаар Дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг Говил багийн нутаг дэвсгэрт Хангал голын эрэг 500ширхэг мод тарьж хамгаалалтын торон хашааг барьж хүлээлгэн өгсөн.

**10. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТИЙГ
НӨЛӨӨЛЛИЙН БҮСИЙН ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ**

Хүснэгт-14

д/д	Хийгдэх ажил	Арга хэмжээний хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Биелэлтийн шалгуур үзүүлэлт	Арга хэмжээний биелэлт
1.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг дүгнэх ажлын хэсгийн гишүүдэд төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийг танилцуулах	БОМТөлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаарх бүрэн тайлан	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Байгаль орчин аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/168 тоот тушаалаар батлагдсан “Байшаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” ын ажлын хэсгийн гишүүдэд “Очир төв” ХХК-ийн 2022 оны байгаль орчныг хамгаалах менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг танилцуулах
2.	Говил багийн нутаг дэвсгэрт амьдарч буй иргэдэд БОМТ-ний хэрэгжилтийг танилцуулах	БОМТөлөвлөгөөний хэрэгжилтийн талаарх бүрэн тайлан	-	БОМТөлөвлөгөөнд тусгагдсанаар	Говил багийн иргэдийн нийтийн хуралдаанаар БОМТ-ний хэрэгжилтийг танилцуулж ИНХ-ын хуралдааны тогтоолоор иргэдийн амьдрах нөхцөлд сөрөг нөлөөлөл байхгүй, орчны эрүүл ахуйн шаардлагыг хангаж, лицензээр эзэмшдэг талбайдаа үйл ажиллагаа явуулах шаардлагыг авч ажилласан.

**Байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний
биелэлтийн зардлын тайлан**

д/д	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	2022 оны төлөвлөгөөний дүн /төгрөг/	2022 оны гүйцэтгэлийн дүн /төгрөг/	Тайлбар
1.	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний хүрээнд орчны хяналт шинжилгээг хийлгүүлэх	465,000	1,090,000	УЦУОША-тай хамтран гүйцэтгэсэн.
2.	Ногоон төгөл байгуулах ажлын хүрээнд тарьсан модны усалгаа ургалт хамгаалах	1,500,000	1,500,000	“Очир төв” ХХК гүйцэтгэсэн
3.	Салаа зам гарах , хөрсний элэгдэл үүсэхээс сэргийлж уурхай болон үйлдвэрлэлийн баазаас төв зам хүртэлх газрыг хусаж тэгшилэх	1,000,000	2,500,000	“Очир төв” ХХК гүйцэтгэсэн
4.	Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэх хамгаалах ажил гүйцэтгэх	9,950,000	13,596,000	БОАЖГ-тай хамтран гүйцэтгэсэн.
5.	Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хэрэглээнээс гарсан хог хаягдлыг ангилж ялган тээвэрлэж хогийн цэгт хаях	310,000	960,000	“Очир төв” ХХК гүйцэтгэсэн
6	Дайрганы уурхай, Үйлдвэрлэлийн баазын доторх зам талбайд усалгаа хийх, тоосжилтийг бууруулах	200,000	580,000	“Очир төв” ХХК гүйцэтгэсэн
		13,425,000	20,226,000	

“Тасгийн овоо” дайрганы уурхайн 2022 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд 100,0 мян,м3 уулын цул олборлохоор тусгасны бөгөөд 2022 оны 11-р сарын 01 ний байдлаар 37424 м3 уулын цул олборлож бутлан ангилаад өөрийн дотоодын Бетон зуурмагийн үйлдвэр, хувь хүн, компаниудад нийлүүлсэн байна.

Бетон зуурмагийн үйлдвэр нь 2022 оны 11-р сарын байдлаар 10702м3 бетон зуурмаг үйлдвэрлэж дотоодын барилга угсралтын ажилд болон гадны байгууллагуудад нийлүүлсэн байна.

2022 онд гарсан зардлууд:

- Өрөмдлөг, тэсэлгээний ажлын зардал-92,7сая.төг
- Газрын төлбөрт-58,2сая.төг
- АМНАТөлбөрт-17,7 сая.төг
- Хайгуулын ажлын зардал-39,2 сая.төг
- Уулын ажлын тайлан, төлөвлөгөө, Байгаль орчны тайлан, төлөвлөгөөний боловсруулах зардал-6,5 сая. төг
- Тусгай зөвшөөрлийн төлбөр-0,2 сая.төг
- Тоног төхөөрөмжийн сэлбэгийн зардал-95,9 сая төг

Эдгээр зардлууд нь үйлдвэрлэл явуулахад зайлшгүй гарч байна . Нийт 310,4 сая.төг зардал гарсан байна. Үйлдвэрлэлийн зардал өндөр гарч байгаа нөгөө талаар эдийн засгийн хямралаас худалдан авалт муу байгаа учир сүүлийн жилүүдэд хүчин чадлын хэмжээнд хүрч ажиллах боломжгүй байгаа юм.